

FILIPINO

(Komunikasyon at Pananaliksik
sa Wika at Kulturang Pilipino)

Unang Markahan-Modyul 3: Pag-uugnay ng Konseptong Pangwika sa Sariling Kaalaman, Pananaw at Karanasan

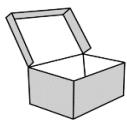

May-akda: Jetro Luis D. Torio
Tagaguhit: Paolo N. Tardecilla

City of Good Character
DISCIPLINE • GOOD TASTE • EXCELLENCE

PAG-AARI NG PAMAHALAAN
HINDI IPINAGBIBILI

Alamin

Ang modyul na ito ay binubuo lamang ng isang aralin.

- Aralin – Pag-uugnay ng Konseptong Pangwika sa Sariling Kaalaman, Pananaw, at Karanasan

Sa pag-aaral ng modyul na ito, inaabahang maisasagawa mo ang sumusunod:

- A. napagbabalik-aralan ang mga konseptong pangwika; at
- B. naiuugnay ang mga konseptong pangwika sa sariling kaalaman, pananaw at mga karanasan

Subukin

Iguhit ang masayang mukha (☺) sa patlang kung sumasang-ayon ka sa nilalaman ng pahayag. Iguhit naman ng malungkot na mukha (☹) kung hindi.

- _____ 1. Ang pagtuturo ng asignaturang Filipino at Panitikan ay hindi dapat tanggalin sa kolehiyo, sa halip ay nararapat itong payabungin at pagbutihin. Tulay ito sa pag-unawa sa mas malawak na kamalayan sa wika, kultura at lipunan.
- _____ 2. Ang Wikang Filipino ay wikang panlansangan at mahirap maihanay sa mga intelektuwalisadong wika tulad ng Ingles dahil kulang ito sa mga bokubularyo.
- _____ 3. Ang mga konseptong pangwika ay isang repleksyon ng reyalidad sa lipunan.
- _____ 4. Mas magiging madali para sa mga mag-aaral kung maituturo ang asignaturang Agham at Matematika gamit ang Wikang Filipino.
- _____ 5. Mahalaga ang kasanayan sa Ingles sa pagharap sa globalisasyon at ugnayang pandaigdig.

Aralin

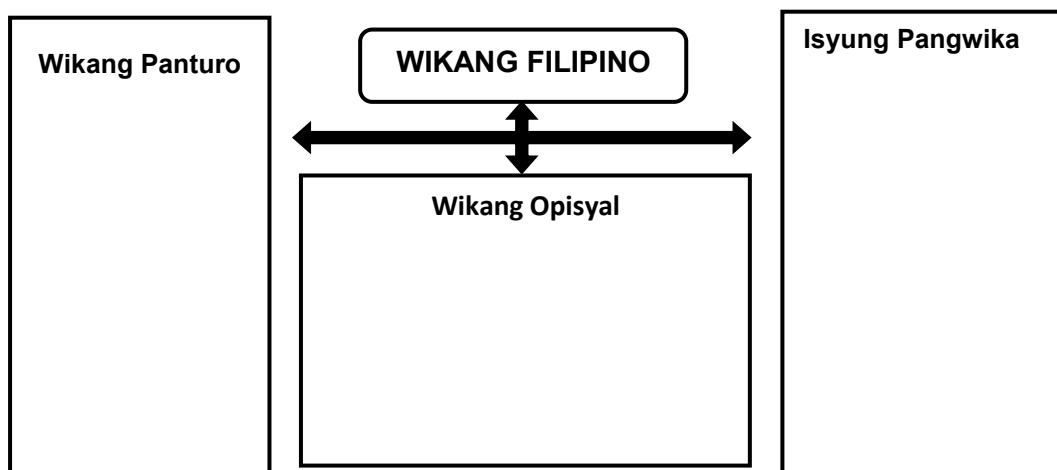
Pag-uugnay ng Konseptong Pangwika sa Sariling Kaalaman, Pananaw, at Karanasan

Sa araling ito ay pag-aaralan mo ang pag-uugnay ang mga konseptong pangwika sa sariling kaalaman, pananaw at mga karanasan. Maisasakatuparan ito kung maisasagawa mo nang matapat ang mga gawain.

Balikan

Balik-aralan mo ang mahahalagang konseptong pangwika na tinaklakay sa mga nakaraang aralin. Ipaliwanag ang konseptong nakapaloob sa kahon.

Tuklasin

A. Panimula

Sa klasrum may batas. Bawal magsalita ng Filipino sa oras ng klase sa Ingles at kapag nag-comply ka hindi ka masisingil ng piso sa bawat salita. Natatandaan mo pa ba ang mga ganitong senaryo sa loob ng inyong silid-aralan? Ano ang pananaw mo kaugnay sa bagay na ito? Isulat ang sagot sa espasyo sa susunod na pahina.

B. Pagbasa

Basahin nang may pag-unawa ang artikulo. Matapos basahin ay sagutin ang mga tanong sa hiwalay na papel.

Filipino, Wikang Daluyan ng Katutubong Kamalayan, Sangkap sa Pagtamo ng Tunay Kaunlaran

Tunay ngang napag-iiwanan na ang Pilipinas sa mga karatig nitong bansa sa Asya tulad ng Japan, Korea, Malaysia at Thailand sa aspekto ng paggamit at pagtangkilik ng sariling wika. Ang mga bansang nabanggit ay may sariling wika na ginagamit ng mga simpleng mamamayan, mga propesyonal, manganganakal at maging sa pamahalaan. Hindi rin maitatangi ang pag-arangkada ng mga bansang ito sa larangan ng edukasyon, agham at teknolohiya na ang tanging susi ay ang paggamit ng sariling wika at pagtuklas ng maraming katutubong kaalaman na nakasalig dito. Wala ba talagang kakayahan ang wikang Filipino na magamit rin sa pagtuklas at pagpapayabong ng kaalaman at sa intelektuwalisasyon?

Sa sanaysay na “Pilipino Para Sa Mga Intelektuwal” ni Rolando S. Tinio, tinalakay niya ang dalawa sa maraming mga hadlang na kinahaharap ng wikang Filipino tungo sa intelektwalisasyon nito. Una, ipinalalagay ng mga Pilipino na walang kakayahan ang kanilang wika bilang wikang intelektuwal. At ikalawa, nangangamba ang mga Pilipino na maiwan sa kaunlarang pag-iisip kung tumiwalag tayo sa wikang Ingles.

Batid natin na nasa wikang Ingles napapalaman ang maraming dalumat at kaalaman, lalo na sa Agham at Teknolohiya, at Matematika, hindi maiwasang ditto mahasa ang mga intelektwal sa ating bansa subalit hindi naman sinasabing ang mga dalubhasa lamang sa Agham at Matematika ang mga intelektuwal. Subalit tingin ng marami ay dito nakasalalay ang pag-unlad ng tao at ng isang bansa.

Tignan natin ang resulta na inilabas ng *Programme for International Student Assessment (PISA)* 2018, na kalahok ang mga Pilipinong mag-aaral (edad 15) sa

layuning masukat ang kanilang kasanayan. Panghuli ang Pilipinas sa pagbasa at pag-unawa, samantalang pang 78 sa Matematika at Agham. Ganito rin ang nakalulungkot na ipinakitang resulta sa *Trends in International Mathematics and Science Study (TIMSS)* na ang mga pagsusulit na ito ay kinuha ng mga Pilipinong mag-aaral sa wikang Ingles. Kung titingnan ang mga nangungunang bansa tulad ng China, Singapore, Korea, at Japan na kinuha ang pagsusulit gamit ang kanilang sariling wika.

Ganito rin ang tinukoy ng *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO)* noong 2003 na isa sa pangunahing porma ng eksklusyon sa edukasyon ang suliranin sa wika. Ayon sa pag-aaral, mahigit kalahati ng mag-aaral sa buong mundo ay gumagamit ng wika sa edukasyon na hindi nila kinasanayang gamitin sa kani-kanilang tahanan kaya't nagiging sagabal ito sa proseso ng pagkatuto (Bernales, 2016)

Mapapansin sa dalawang kalagayang nabanggit sa itaas, pinatutunayan na hindi lamang Ingles ang wikang intektuwal para sa mga mag-aaral na Pilipino kundi ang sariling wika. Tunay na mahirap paghiwalayin ang wika at kamalayan ng isang tao.

Hindi naiiba ang pananaw ni Propesor Jayson Petras ng UP Diliman, para sa kaniya, nagkakamali tayo kung Ingles lang ang tanging wika ng Agham at Teknolohiya. Nasanay lang daw tayong mag-angkat ng mga aklat na nakasulat sa Ingles dahil kombinyente ito, ngunit kasabay nito ay naangkat din natin ang mga kaalaman at pananaw ng mga Kanluranin na wala namang kabuluhan sa konteksto ng Pilipinas. Ayon pa sa kaniyang artikulong "Kabuuang Talakay sa Wika," "Sa katunayan, sa wika ng Hanuno Mangyan ng Mindoro, matatagpuan ang 1,500 species ng halaman, 450 species ng hayop at 30 uri ng lupa – higit sa kayang ibigay ng taksonomiya ng Kanluran. Ngunit napag-aaralan ba natin ito sa paaralan? Hindi ba't nakapanghihinayang ang ganitong kaalaman?"

Ayon naman kay Jose Abueva, dating pangulo ng Unibersidad ng Pilipinas, sa kalagayan ng wikang Filipino sa pamahalaan makikitang Ingles pa rin ang gamit at laman ng talumpati ng mga nasa kongreso, maging sa maraming talakayan at nakasulat na dokumento sa 3 sangay ng pamahalaan—lehislatura, hudikatura at ehekutibo. Di maitatanggi na pinagkakaitan nito ang higit na maraming Pilipino na nakauunawa ng Filipino kaysa sa Ingles na makisangkot sa mga usaping politikal at ekonomikal sa bansa.

Dagdag pa ni Dr. Florentino H. Hornedo, sa kaniyang sanaysay na "Ang Wikang Filipino Tungo sa Intelektwalisasyon," higit nating mababanaag ang doble-karang paggamit sa wikang Filipino. Higit natin itong ginagamit para sa pagpapahayag ng damdamin, ninanasa, o hangarin, na ang *Vital Thought* o Diwang Buhay ang umiiral. Ngunit sa antas ng pagpapahayag ng mapanimbang na pag-iisip o pagmumuni (dulot ng mapanuring kamalayan), umiiral ang *Reflexive Thought* o Diwang Malay. Kung gayon, magkakatotoo lamang ang intelektwalisasyon ng ating wika kung itataas natin ito sa antas ng Diwang Malay. Magagawa lamang ito sa pamamagitan ng puspusang paggamit nito sa mga larangang intelektwal tulad ng pagtuturo at sa pagsulat ng mga akda sa pilosopiya,

agham at teknolohiya, paggamit sa kalakalan, pamahalaan at lahat ng larang ng buhay.

Marami na ang patunay na nagamit ang katutubong kaalaman sa pagtuklas ng maraming bagay, ang *florescent* naimbento ng isang Pilipino, ang sasakyang pinapatakbo ng tubig, ang pagtuklas sa borax na makukuha sa ilalalim ng ilog Pasig na maaaring mapagkuhanan ng enerhiya, ang langis mula sa janitor fish at marami pang iba. Hindi totoong nasa wikang Ingles lamang ang lahat ng kaalaman at hindi totoong hindi kayang matutuhan ang Agham at Teknolohiya gamit ang sariling wika.

Sa pangkalahatan, batay sa mga kaisipang tinalakay sa itaas, masasabi na may kakayahan ang Filipino bilang isang wikang papaunlad na magamit sa pagtuturo at intelektuwalisasyon. Sa katunayan, patuloy na nagsisikap ang UP Sentro ng Wikang Filipino (SWF) sa pagbubuo ng pananaliksik at mga libro sa wikang Filipino sa iba't ibang disiplina. Patuloy rin na gumagawa ng mga programa ang Komisyon sa Wikang Filipino (KWF) sa pagpapayaman ng Wikang Filipino. Ang puspusang paggamit ng Filipino sa pagtuturo at sa iba't ibang disiplina ang tanging susi para sa pagiging maunlad nito, ng mamamayang gumagamit nito at ng bansa.

Walang masama na tayo ay maging mahusay sa Ingles sapagkat ito ang wika na gamit upang makaugnay tayo sa mundo ngunit tandaan natin na ang wikang Filipino ang wika ng ating lahi. Ito ang magsisilbing mukha at kaluluwa natin sa mundo.

C. Pag-unawa sa Binasa

1. Ibigay ang sariling kaisipan tungkol sa intelektuwalisasyon sa Wikang Filipino.
2. May kakayahan ba ang wikang Filipino na magamit sa pagtuturo ng ibang larang? Ipaliwanag.
3. Maliban sa ibinigay na hadlang sa itaas, ano pa ang nakikita mong magiging hadlang sa paggamit ng Filipino sa pagtuturo sa iba't ibang disiplina at sa pagiging intelektuwalisado nito?
4. Batay sa iyong sariling karanasan, mas magiging ganap ba ang pagkatuto kung gagamitin ang Filipino sa pagtuturo ng Agham, Teknolohiya at Matematika? Ipaliwanag ang iyong sagot.

Suriin

Maraming konseptong pangwika na ang natalakay sa mga nakaraang aralin. Isa ang intelektwalisasyon sa wika sa mga konseptong madalas iugnay sa wikang Filipino. Intelektwalisado nga ba ang wikang Filipino para ito magamit sa pagtuturo sa iba't ibang disiplina? Narito ang ilang pahayag, kaalaman at karanasan na maaaring kaugnay din sa iyong kaalaman at karanasan.

"Hindi ko kailangang magtunog marunong o magmukhang matalino sa pakikipagdiyalogo gamit ang mga banyagang wika. Ayokong iligaw ang aking kapwa, o pabanguhin ang aking mga nagagawa, sa paggamit ng mabubulaklak na salita. Trabaho kong iulat sa kanila kung ano ang totoo, sa paraang simple at pinakanauunawaan ng madla. Higit sa lahat, Filipino ang gamit ko sa tuwing kaharap ang aking mga Boss, dahil alam kong ito ang wikang pinakamalapit sa kanilang puso. . ." Bahagi ng Talumpati ni dating Pangulong Noynoy Aquino sa Pambansang Kongreso sa Wika na ginanap sa Ateneo de Manila noong Agosto 2013.

Ang madalas na gamit na wika ng mga politiko tuwing panahon ng eleksyon ay Filipino. Gumagamit din ang mga doktor ng wikang nauunawaan ng kaniyang pasyente upang malaman ang kalagayan nito at nang magamot ang maysakit. Sa larangan ng komersyo ay inaalam ang pulso at pusong masang Pilipino sa pamamagitan ng wika. Sa pakikipag-usap sa mga kliyente, Wikang Filipino ang madalas na ginagamit. Sa pagbabalita at pagbibigay-libangan sa radyo at TV ay nasa wikang Filipino maging sa *social media* nangingibabaw ang paggamit ng Filipino.

Patunay lamang ito na ang Wikang Filipino ay hindi lamang wika ng mga tambay, wika sa palengke o wika ng mga di nakapag-aral. Hindi naman kailangan ng Wikang Filipino na makipagtunggali sa Ingles, may sarili itong kakanyahan, mas nababatid natin ang lalim at hiwaga. Kailangan lamang talaga ng puspusang paggamit sa iba't ibang larangan upang maingat at maihanay sa mga wikang intelektuwalisado.

Higit mong mapatutunayan ang kakayahan ng Wikang Filipino kung maiuugnay mo ang iyong mga kaalaman sa konseptong pangwika, pananaw at karanasan sa totoong buhay sa loob at labas ng paaralan.

Pagyamanin

Sinasabi sa 1987 Konstitusyon na ang wikang opisyal ng Pilipinas ay Filipino at hangga't walang itinatadhana ang batas, Ingles. Sa iyong obserbasyon sa lipunang ginagalawan, nasusunod kaya ang probisyon na ito? Magtala ng mga disiplina/larang o kalagayan na nangingibabaw ang paggamit ng dalawang wika. Bumuo ng konklusyon batay sa mga naitala.

Wikang Filipino	Wikang Ingles
Hal. Sa negosyo at pananaliksik	Hal. Sa negosyo at pananaliksik

Konklusyon:

Isaisip

Itala ang mahahalagang kaisipan tungkol sa mga konseptong pangwika.

3. Magtala ng tatlong mahahalagang kaisipan na naunawaan sa tinalakay.
 - a. _____
 - b. _____
 - c. _____
2. Magtala ng dalawang ideya na hindi malinaw o hindi sinasang-ayunan.
 - a. _____
 - b. _____
1. Magtala ng isang tanong na nais mabigyan ng sagot.
 - a. _____

Sa kabuoan, higit mong mauunawaan ang mga konseptong pangwika kung ang mga ito ay naiuugnay mo sa iyong kaalaman, sariling pananaw at mga karanasan.

Isagawa

Magtala ng limang (5) larang/disiplina o kalagayan sa unang kolumn. Isulat naman sa ikalawang kolumn ang kahalagahan ng paggamit ng Wikang Filipino sa mga itinalang larang/disiplina o kalagayan.

Larang/Disiplina o Kalagayan	Halaga ng Wikang Filipino
Hal. Sa akademiya at pananaliksik	Hal. Mas magiging madali at ganap ang pagkatuto kung ang sariling wika ang gagamitin sa pagtamo at pagpapaunlad ng kamalayan ng tao.

1.	
2.	
3.	

Tayahin

Ipagpalagay na ikaw ay isang mambabatas/nasa posisyon, bumuo ng isang polisiya o programa hinggil sa pagpapabuti ng pagtuturo ng kultura at Wikang Filipino sa bansa. Gamiting basehan ang iyong KAALAMAN, PANANAW at KARANASAN kaugnay sa mga konseptong pangwika.

Pamagat ng Mungkahing Polisiya/Programa

Maikling Deskripsiyon at Layunin

Mga Detalye

1. _____

2. _____

3. _____

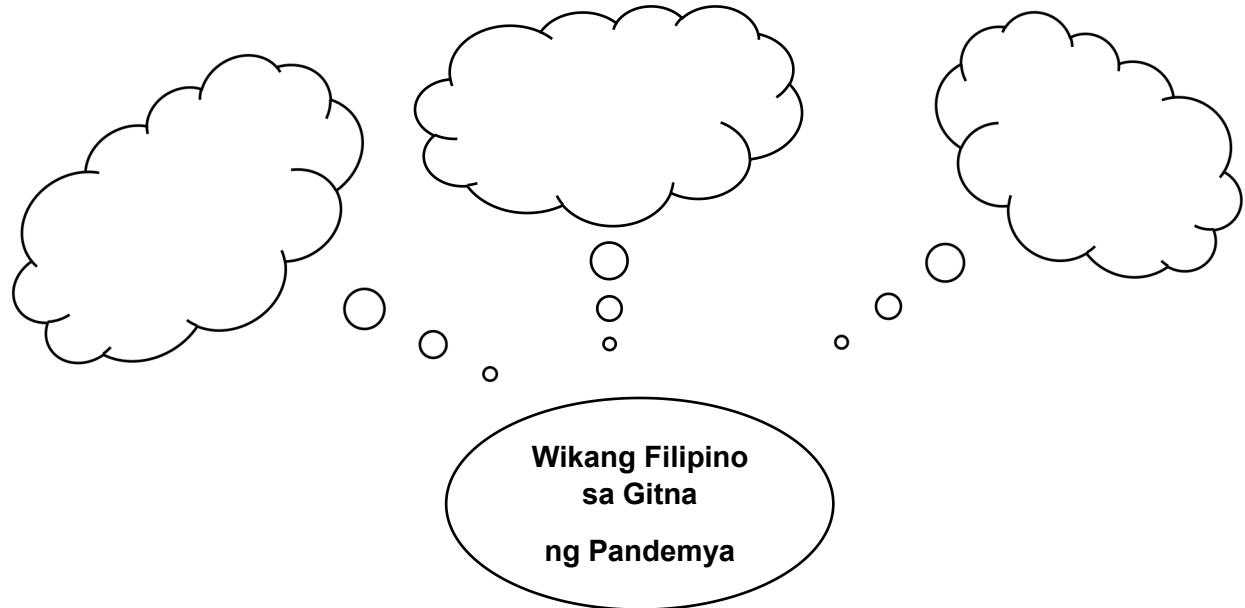
Pamantayan sa Pagmamarka:

Ang mungkahi ay kakikitaan ng pagpapayaman sa wikang Filipino	10 puntos
Makatotohanan at lohikal ang mga detalye	10 puntos
May kaugnayan sa sariling kaalaman, pananaw at karanasan	20 puntos
Malinaw at maayos ang paglalahad ng polisiya/programa	10 puntos
Kabuoan	50 puntos

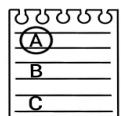
Karagdagang Gawain

Base sa iyong kaalaman, pananaw at karanasan, paano nagiging mahalaga ang paggamit ng Wikang Filipino sa kasalukuyang kalagayan, sa gitna ng pandemiya? Isulat ang iyong sagot sa loob ng *speech balloon*.

Pagbati sa husay na iyong ipinamalas sa pag-aaral. Hanggang sa muli!

Susi ng Pagwawasto

1. Ang wika ng Pambansang Pilipino ay wika ng ginagamit na midyum sa pagtuturo at pagkakatauo sa batas, Pilipino, Ingles at mga Wikang Sa Philippinas, alinsundod sa sistema ng edukasyon sa isang bansa.
2. Ang Wikang Opisyal ay wika ng itinadhanan o kinilala ng batas. Sa Katutubo ang midyum sa pagtuturo.
3. Isa sa mga isyu ng pangwika na kinahaharap ng Wikang Pilipino ay hindi ito nabibigyan ng pansin ng pamahalaan, magin sa maramihang akademiya ay mababa ang tingin sa Pilipino at walang kakayahan ng magamit sa intelektuwalisasyon at mga discurso.

B. Sagot sa **Balikain**

1. nakangiti
2. nakasimanggot
3. nakasimanggot
4. nakangiti
5. nakangiti

A. Sagot sa **Subukin**

Sanggunian

Bernales, Rolando A., Pascual, Maria Esmeralda A., Ravina, Elimar A. 2016. *Komunikasyon at Pananaliksiksa Wika at Kulturang Pilipino* 11. Valenzuela City: Jo-es Publishing House, Inc.

<https://www.rappler.com/thought-leaders/246384-analysis-dismal-programme-international-student-assessment-rankings-wake-up-call-filipinos>

Bumubuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat: Jetro Luis D. Torio (Guro, SNNHS)

Mga Editor: Gladys P. Rafols (Guro, FHS)

Christian Paul I. Camposano (Guro, CISSL)

Tagasuri Panloob: Galcoso C. Alburo (EPS, Filipino)

Tagasuri Panlabas:

Tagaguhit: Paolo N. Tardecilla (Guro, KNHS)

Tagalapat: Maricel M. Fajardo

Tagapamahala:

Sheryll T. Gayola

Pangalawang Tagapamanihala

Pinunong Nanunuparan - Tanggapan ng Tagapamanihala

Elisa O. Cerveza

Hepe – Curriculum Implementation Division

Pinunong Nanunuparan - Tanggapan ng Pangalawang
Tagapamanihala

Galcoso C. Alburo

Supervisor sa Filipino

Ivy Coney A. Gamatero

Supervisor sa LRMS

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Schools Division Office- Marikina City

Email Address: sdo.marikina@deped.gov.ph

191 Shoe Ave., Sta. Elena, Marikina City, 1800, Philippines

Telefax: (02) 682-2472 / 682-3989

City of Good Character
DISCIPLINE • GOOD TASTE • EXCELLENCE